

KASIM 2018

İLKOKUL ÇOCUĞUNUN GELİŞEN ZİHİNSEL BECERİLERİ

İlkokul çağında çocuklar “somut düşünme” basamağında bulunmaktadır. Bu evrede çocuklar gördükleri nesnelere ve durumlar hakkında yorum yapabilirler fakat görmedikleri durumlar ve nesnelere için yorum yapmaları pek olası değildir. Bu nedenle, bu dönemdeki çocuklar söylenenden çok, davranışlara dikkat ederler. Bu dönemde mantıklı düşünme başlar. Çocuklar somut olduğu takdirde karmaşık problemleri çözebilirler. Soyut problemlerin çözümü ise başarılmaz. Çocuktaki kavramların gelişmesi somut adlardan, soyut adlara doğru bir gelişim gösterir ve somut düşünmeden soyut düşünmeye doğru bir yol izler.

6-9 yaş arasındaki çocukların öğrenmek ve üretmeye ilişkin ihtiyaç ve istekleri çok fazladır. Okuma, yazma ve aritmetik ile ilgili temel beceriler bu dönemde gelişir. Zıt kavramlar kazanılır. 7-11 yaşları arasında zaman, mekan, boyut, hacim, uzay kavramları gelişir. İlkokulda öğrenciler zaman kavramı ile ilgili olarak dün, bugün ve yarın birbirinden ayırt edebilir. Ancak mevsim ve uzun yıllara ilişkin zaman kavramları henüz daha gelişme aşamasındadır. Saat ve dakika kestirimleri de oldukça zayıftır. Çocuklar 9 yaşına doğru bir yıllık süreyi kafalarında canlandırmaya başlarlar.

İlkokul döneminde sıralama, sınıflandırma, karşılaştırma işlemlerinde beceri artışı görülür. Bu dönemde çocuklar sıralama ve çoklu sınıflama yapabilirler. Nesnelere belli bir ilişkiye göre düzene koyabilir ve belli ortak özelliklere göre gruplayabilirler. Bir grup nesneyi birden fazla özelliğe göre sınıflayabilirler. Ancak sıralama becerisi çocuğun gözle görebildiği somut nesnelere sınırlıdır.

Okul öncesi dönemdeki benmerkezci düşünme eğilimi ilkokula geçişle azalır. Çocuklar böylelikle, diğer insanların, dünyayı ve olayları “kendisinden farklı” görebileceğini anlamaya başlar. Bu dönemde çocuklar, işlemleri tersine çevirebilmeyi başarır. Bu dönemin ilk yıllarında $A=B$ dir ama henüz $B=A$ değildir. Bu özellik bu dönem içinde kazanılır. Bu özellik sayesinde çocuk işlemleri tersinden yapabilir hale gelir. Korunum ilkesi (maddelerin görüntüsel değişimler geçirseler bile sayı, miktar, ağırlık gibi özelliklerinin değişmeden sabit kalacağı) bu dönemde anlaşılabilir.

İlkokul çağında çocuğun dil kullanmasındaki ustalığı oldukça artar. Konuşmaktan, soru sormaktan ve sorulara cevap vermekten hoşlanır. Bu dönem çocuklarına başlarından geçenleri anlatma, tecrübelerini söz ve yazıyla ifade edebilme fırsatı bolca verilmelidir. Fakat ilkokul çocuğu, konuşmayı sevdiği kadar iyi bir dinleyici değildir.

İlkokul döneminde çocuğun ilgisi akademik konularda yoğunlaşır. Çalışma, başarıma, işbirliği yapma, arkadaşlarla olumlu ilişkiler kurma önemlidir. Çocuk bu dönemde kendisine ve yeteneklerine ilişkin tutumlar geliştirmektedir. Bunu başaramadığı takdirde aşağılık duygusu yaşayabilir. Abartılı başarı beklentisine girmek, çocuğu başkalarıyla kıyaslamak, çocuğun yaptıklarını beğenmeyip sürekli eleştirmek gibi davranışlar, çocukta yetersizlik duygularına neden olur. Bu dönemde anne-babaların, çocuklarına yetenekleri ölçüsünde sorumluluklar vererek, çocukta özgüvenin gelişimine destek vermesi gerekir.

KAYNAKÇA

- Onur, B. (2001). Çocuk Ve Ergen Gelişimi. Ankara: İmge Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2002). Okul Çağı Çocuğu. İstanbul: Remzi Kitabevi.

OKAN EĞİTİM KURUMLARI REHBERLİK SERVİSİ